

סטטיסטיקה לאומית על אוכלוסיית הלהט"ב ועל משקי בית חד-מיניים

כתיבה: רמי שוורץ | אישור: אורלי אלמגור לוטן |

עריכה לשונית: מערכת דברי הכנסת

תאריך: י"ז בכסלו תשפ"א, 3 בדצמבר 2020

סקירה משווה

תוכן העניינים

1.....	תמצית.....	1
3.....	מבוא.....	.1
7.....	איסוף נתונים על נטייה מינית.....	.2
8.....	2.1 סקרים מדגמיים ארציים.....	
13.....	2.2 מפקדי אוכלוסין.....	
15.....	2.3 איסוף נתונים בעקיפין.....	
16.....	.3 איסוף נתונים על משקי בית חד-מיניים.....	
20.....	.4 סטטיסטיקה רשמית של להט"בים בישראל.....	

תמצית

מסמך זה נכתב לבקשת חברת הכנסת מיכל שיר סגמן ועניינו **איסוף נתונים על אוכלוסיית הלהט"ב** (לסביות, הומוסקסואלים, טרנסג'נדרים, וביסקסואלים) **ועל משקי בית חד-מיניים, על ידי גופי סטטיסטיקה רשמיים במגוון מדינות.**

לפי ה-OECD, איסוף נתונים רשמיים על אוכלוסיית הלהט"ב הוא נדבך חשוב בגיבוש מדיניות ציבורית הקשורה לקהילה הגאה ובהקצאת משאבים רלוונטיים. למרות חשיבות הנתונים, **איסוף מידע על הקהילה הגאה אינו חף מאתגרים מתודולוגיים ופרקטיים.** קושי מרכזי בהערכת גודל אוכלוסיית הלהט"ב הוא בכך שלהט"בים רבים עדיין מסתירים את זהותם המינית או המגדרית. **לעיתים קרובות החשש מחשיפה מונע מלהט"בים לדווח על זהותם בסקרים, ועשוי להביא לתת-הערכה של גודל האוכלוסייה.** הסיכוי לתת-הערכה קשור גם לקושי נוסף: אוכלוסיית הלהט"ב היא קבוצה קטנה יחסית **ולא תמיד אפשר להגיע למדגם מייצג מספיק** כדי להציג תוצאות עם ערך מדעי. יתר על כן, הקהילה הגאה כוללת מנעד רחב של זהויות מיניות ומגדריות, והגדרות שונות עשויות להביא לתוצאות שונות. למשל, לרוב יש **הבדל משמעותי בין שיעור האנשים המזדהים כהומוסקסואלים לבין השיעור** (הגבוה יותר) של **האנשים המדווחים על משיכה לבני מינם.** נוסף על כך, יש גורמי סטטיסטיקה רשמיים הגורסים שנטייה מינית היא עניין אישי ואינה נחשבת משתנה רלוונטי לסקרי אוכלוסייה.

נוכח זאת, **יש מדינות שבהן הוחלט שלא לאסוף נתונים על קהילת הלהט"ב.** לעומת זאת, גם **במדינות שבהן מידע זה נאסף,** יש מודעות לכך שלא תמיד אפשר לתת תשובה מדויקת וחד-משמעית לשאלה כמה להט"בים יש באוכלוסייה. הניסיון המצטבר של מדינות מלמד שכדי **להגיע לנתונים מהימנים יש לבנות יחסי אמון** בין הקהילה הגאה לבין גופי סטטיסטיקה **ולהשתמש במתודולוגיה המבטיחה פריטיות** לנסקר בזמן מילוי השאלון, מציגה את השאלות בתחום **כשאלות וולונטריות ושומרת על חיסיון המידע** שנמסר.

למרות הקשיים שצוינו לעיל, **ב-15 מתוך 37 מדינות ה-OECD מופצים סקרים ארציים שבהם שואלים ישירות על נטייתו המינית של המשיב.** מתוך כך אפשר גם לאמוד את שיעורם של הומוסקסואלים, לסביות וביסקסואלים (לה"ב) באוכלוסייה הכללית. סקרים אלה עוסקים במגוון רחב של נושאים חברתיים, כגון מצב בריאותי, מצב כלכלי, היפגעות מעבירות ועוד. מעבר להערכת שיעורם באוכלוסייה, שאלה בדבר נטייה מינית מאפשרת גם להצביע על קשרים בין משתנה זה לבין משתנים סוציו-אקונומיים כמו אלה שהוזכרו לעיל. לדוגמה, על בסיס ממצאי סקר היפגעות מעבריינות בארצות הברית אפשר לבחון את המאפיינים של עבירות כלפי הומוסקסואלים, ועל בסיס ממצאי סקר בריאות הציבור בקנדה אפשר להפיק נתונים על הבריאות הנפשית והפיזית של להט"בים.

לעומת סקרים מדגמיים, **נדיר מאוד למצוא שאלה ישירה על נטייה מינית במפקדי אוכלוסין בעולם.** יוצא מכלל זה הוא המפקד הבריטי אשר עומד להיערך ב-2021, אשר עתיד לכלול שאלה בעניין נטייה מינית וזהות מגדרית. ההחלטה להוסיף את השאלה, שעוגנה בחקיקה, התקבלה אחרי ניסוי שטח אשר הראה שהשינוי לא יפגע בשיעורי ההיענות ובאיכות המידע.

נוסף לשאלות ישירות על נטייה מינית, במדינות מסוימות יש **סקרים האוספים נתונים על אוכלוסיית הלהט"ב בעקיפין**; בעיקר על ידי כך שהמשיב מתבקש לדווח על השתייכות לקבוצות אוכלוסייה הסובלות מהפליה, ובהן גם הקהילה הגאה.

אשר למשקי בית חד-מיניים, כלומר בתים שבהם שני בני הזוג הם מאותו מין, **במדינות אחדות נערכים סקרים שבהם שואלים ישירות** האם המשיב נמצא בזוגיות הטרוסקסואלית או חד-מינית. במקביל, שאלה מסוג זה כלולה בכמה מפקדי אוכלוסין בעולם. אך **לרוב, ככל שמידע זה נאסף, הדבר נעשה בעקיפין, על ידי הצלבת מינם של בני הזוג** לפי המדווח בתיאור בני הבית שבשאלון. נוסף על כך, מדינות רבות אוספות נתונים רשמיים על זוגות חד-מיניים אשר מיסדו את הקשר ביניהם.

ככלל, **גופי סטטיסטיקה רשמיים בישראל, ובפרט הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (הלמ"ס), אינם אוספים נתונים מובחנים על אוכלוסיית הלהט"ב**, למרות העובדה שיש בין סקרי הלמ"ס גם כאלה המתייחסים לנושאים הקשורים לנטייה מינית, כגון הפליה על רקע זה. **על פי הלמ"ס, מדיניות זו נובעת מכמה טעמים מתודולוגיים ופרקטיים**. ראשית, כאמור, מדובר על **קבוצה קטנה שקשה להגיע בעבורה למדגם מייצג**. כמו כן, משיבים רבים נוהגים למלא את השאלון ליד בני ביתם או בעבורם; בסיטואציה כזו יש לצפות לבעיות במהימנות המידע הנמסר על עניין פרטי ורגיש כמו נטייה מינית. עוד הביעה הלמ"ס **חשש ששאלה על נטייה מינית לסקריה תפגע בשיעורי ההיענות להם ואפילו תיצור אנטגוניזם כלפי הלשכה בקרב קבוצות אוכלוסייה מסוימות** – דברים שיקשו על ערכת סקרים אלו וכן על העבודה השוטפת של הלמ"ס בכלל. כמו כן, הם ציינו **ששאלה זו עשויה לפגוע ברגשות סוקרי הלמ"ס, ובפרט בקרב אלה מהם שהם בני החברה החרדית והערבית**, ובכך לפגוע ביכולת של הלשכה לקיים סקרים אחרים בתוך אותן חברות.

בהקשר זה נציין, **שבסקר ביטחון אישי של הלמ"ס**, אשר בוחן היפגעות מעבירות, **נשאלות שאלות ישירות על נושאים אישיים ועדינים לא פחות מנטייה מינית**. למשל, בסקר מתבקש הנדגם לדווח על פגיעות מיניות שהוא או ילדיו עברו ולענות על סדרה של שאלות עליהן. **בשל רגישות הדברים, ובניגוד לסקרים אחרים של הלשכה, לא חלה על סקר זה חובת מענה והוא נערך בצורה אישית ובלתי אמצעית** באמצעות האינטרנט, ולא בראיון אישי. ככל הנראה מתודולוגיה זו באה להתמודד עם חלק מהאתגרים הפרקטיים שהוזכרו לעיל.

הלמ"ס גם אינה אוספת ישירות מידע על משקי בית חד-מיניים. עם זאת, יש אפשרות עקרונית להוציא נתונים אלה **בעקיפין** מתוך שאלונים הכוללים תיאור של בני הבית והיחס ביניהם, כפי שהוסבר לעיל. שאלונים כאלה נמצאים, לדוגמה, בסקר משקי הבית, הסקר החברתי ומפקד האוכלוסין של הלמ"ס. עם זאת, **מהלמ"ס נמסר כי האומדן שמתקבל מעיבוד זה נמצא נמוך משמעותית מההערכות הרווחות בדבר גודל האוכלוסייה הלהט"בית בישראל, ולכן אי-אפשר לפרסמו**.

מעבר לכך נציגי הלמ"ס ציינו שאפשר להפיק נתונים על מספר הזוגות החד-מיניים שנישאו בחו"ל וביקשו להירשם במרשם האוכלוסין, כמו גם להפיק נתונים על רישום ילדים לזוגות חד-מיניים. עם זאת, גם בעניין זה הם הדגישו שהאומדנים מוטים כלפי מטה.

1. מבוא

מסמך זה עוסק באיסוף נתונים על אוכלוסיית הלהט"ב, תוך התמקדות במשקי בית חד-מיניים, על ידי גופי סטטיסטיקה רשמיים במגוון מדינות.

טרם נתייחס לנושא עצמו, יש להגדיר כמה מונחים מרכזיים במסמך:

- **אוכלוסיית הלהט"ב** (לסביות, הומוסקסואלים, טרנסג'נדרים, ביסקסואלים; באנגלית: Lesbian, Gay, Bisexual, and Transgender; LGBT) – אוכלוסייה זו, המכונה גם הקהילה הגאה, **כוללת מנעד רחב של זהויות מיניות ומגדריות**. המונחים לסבית, הומוסקסואל וביסקסואל מתארים נטייה המינית של האדם (sexual orientation), כלומר המשיכה הרומנטית-מינית.¹ לעומתם, המונח טרנסג'נדר מתאר זהות מגדרית (gender identity), כלומר תחושתו האישית של אדם ביחס להגדרת מגדרו. כפי שמוסבר בהמשך, איסוף נתונים על זהות מגדרית הוא נדיר יותר. לכן, בפרק השני של המסמך **נתייחס בעיקר לאיסוף נתונים על נטייה מינית ולרוב נשתמש במונח המצומצם יותר, לה"ב**: לסבית, הומוסקסואל, ביסקסואל (באנגלית: LGB).

- **משק בית** (household) – מקובל להגדיר משק בית כ**קבוצה קטנה של אנשים אשר חולקים משאבים משותפים**, בעיקר מזון ומגורים.² למרות שעל פי הגדרה זו משק בית עשוי לכלול אדם יחיד, **בפרק השלישי במסמך זה הכוונה היא למשקי בית חד-מיניים** (same-sex households), כלומר **בתים שבהם חיים בני זוג שהם בני אותו המין**.

נוסף על הגדרות האוכלוסייה הנבדקת שצוינו לעיל, יש להגדיר גם **שני סוגים של סקרים**, סקר מדגמי (sample survey) ומפקד (census):³

- **סקר מדגמי** – כפי שמשמע משמו, סקר מדגמי **דוגם רק חלק קטן מן האוכלוסייה הכללית**. אם מדובר על מדגם מייצג דיו אפשר להסיק ממנו מסקנות על האוכלוסייה הכללית. הסקרים המדגמיים שיוזכרו כאן עוסקים לרוב בתחומים חברתיים וכלכליים ספציפיים, כגון בריאות הציבור, הפליה, תעסוקה ועוד. בסקרים אחרים הנושא הנבדק רחב יותר, כגון תנאי מחייה או דמוגרפיה ארצית.

- **מפקד** – מפקד הוא סקר **נרחב הרבה יותר מסקר מדגמי ומטרתו לאסוף מידע על כלל האוכלוסייה בשיטתיות**. שלא כמו סקר מדגמי, במפקד השאיפה היא לבדוק את

¹ להסבר תמציתי על ההבדלים בין נטייה מינית לבין זהות מגדרית והמשמעות הנגזרת בהקשר של איסוף נתונים על הקהילה הגאה, ראו: OECD, [Society at a Glance: OECD Social Indicators: A Spotlight on LGBT People](#), 2019, p. 15

² להרחבה, ראו: OECD, Glossary of Statistical Terms, "[Household](#)", accessed: October 28th 2020

³ ההגדרות הקצרות כאן מבוססות על: שם, "[Sample Survey](#)" ו-"[Census](#)".

כלל האוכלוסייה. מפקד אוכלוסין (population census) הוא עניין הרווח בכל מדינות העולם המערבי. מפקדי אוכלוסין נערכים לרוב אחת לעשר שנים, והם משמשים מקור לנתונים רשמיים על גודל האוכלוסייה והרכבה הדמוגרפי, הכלכלי והחברתי.⁴ לרוב, מפקד אוכלוסין גם משולב יחד עם מפקד מגורים (housing census), שבו נבחנים מספר יחידות הדיור במדינה ותנאי המגורים של כל התושבים.⁵

ה-OECD מצביע על החשיבות באיסוף נתונים מהימנים ומדויקים על אוכלוסיית הלהט"ב. נתונים אלה חשובים להערכת גודלה ומצבה של קבוצה זו, כמו גם לצורך בחינת האפקטיביות של מדיניות ציבורית הקשורה אליה.

איסוף נתונים אלה כרוך באתגרים שונים, ובהם הרצון של הלהט"בים רבים להסתיר את נטייתם, החשש מפני חשיפה והקושי לבנות מדגם מייצג של קבוצות קטנות.

ה-OECD מצביע על החשיבות באיסוף נתונים מהימנים ומדויקים ככל האפשר על גודל אוכלוסיית הלהט"ב בכלל ומשקי בית חד-מיניים בפרט. בדוח בנושא שפרסם הארגון ב-2019 נאמר שהכללת נתונים על אודות אוכלוסייה זו בסטטיסטיקות לאומיות יכולה לסייע ביצירת חברה מכילה יותר ובמאבק נגד הפליה כלפי הלהט"בים.⁶ נוסף על כך, סקרים חברתיים תקופתיים המתייחסים בצורה מפורשת לקהילה הגאה חיוניים להערכת מעמדם של חבריה בחברה, רמת החיים שלהם, והאפקטיביות של מדיניות ציבורית המכוונת אליהם.⁷ יש להוסיף גם שהבנה טובה של ההיקף המספרי של אוכלוסיית הלהט"ב ופיזור הגיאוגרפי מאפשרת לממשלות ולגורמים לא-ממשלתיים לספק מענה הולם לצרכים הייחודיים שלה בתחומים חברתיים, כלכליים ובריאותיים.

איסוף נתונים על הקהילה הגאה כרוך באתגרים ניכרים. מסמך של הנציבות האירופית (European Commission), הרשות המבצעת של האיחוד האירופי, הצביע על כך שלהט"בים רבים מסתירים את זהותם המינית או המגדרית, בין היתר בשל חשש מפגיעה בעקבות היחשפות.⁸ לכן, הלהט"בים עלולים לא להשתתף בסקרים מחשש להיחשפות, דבר המקשה מאד על חוקרים להגיע אל נדגמים רלוונטיים או לבנות מדגם מייצג.

החשש מהיחשפות גובר במדינות עם אוכלוסיית הלהט"ב קטנה יחסית, מאחר שיש חשש ממשי שבעזרת הצלבת נתונים אפשר יהיה לזהות את העונים לסקר.⁹ בשל כך, לדוגמה, בסקר הסטטיסטיקה על הכנסה ותנאי מחיה של האיחוד האירופי (European Union Statistics on Income and Living Conditions) הדיווחים של משקי בית חד-מיניים בסלובניה הוטמעו כחלק

⁴ OECD, Glossary of Statistical Terms, "[Population Census](#)," accessed: October 28th 2020.

⁵ שם, "[Housing Census](#)".

⁶ OECD, *Society at a Glance: OECD Social Indicators: A Spotlight on LGBT People*, 2019, pp. 39–41.

⁷ שם. ראו גם: Mark Bell, [Data collection in relation to LGBTI People](#), European Commission, Directorate-General for Justice and Consumers, p. 22.

⁸ שם, עמ' 16.

⁹ שם, עמ' 17.

בשל רגישות השאלה על נטייה מינית, מדינות האוספות סטטיסטיקה על להט"בים לרוב עושות זאת תחת רגולציה מיוחדת. בין היתר, הן אינן מחייבות נסקרים להשיב על שאלות בעניין זה (שאלות אחרות מחייבות מתן מענה).

בניית יחסי אמן בין הקהילה הגאה לבין גופי הסטטיסטיקה חשובה כדי להבטיח נתונים מהימנים ומדויקים ככל האפשר.

מהקבוצה הגדולה יותר של כלל הזוגות הנשואים.¹⁰ שיטה זו אומנם מבטיחה אנונימיות של אוכלוסיית הלהט"ב, אך מונעת הפקת מידע מובחן על משקי בית חד-מיניים.

נוכח הרגישות המתוארת והצורך להגן על צנעת הפרט, **איסוף נתונים על הקהילה הגאה על ידי גורמים רשמיים כפוף לאסדרה (רגולציה) מיוחדת**. למשל, האסדרה הכללית להגנה על מידע של האיחוד האירופי (ה-GDPR) אוסרת איסוף נתונים על מאפיינים אישיים כגון נטייה מינית בלי הסכמה מפורשת של הנדגם.¹¹ גם כאשר הסכמה כזו אינה נדרשת במפורש, כמו בארצות הברית, בכל המקרים שמצאנו **ניתנת אפשרות לנדגם לסרב לענות על שאלות בתחומים אינטימיים**.

חוקרי ה-OECD מציינים שאתגר מרכזי באיסוף סטטיסטיקה על אוכלוסיית הלהט"ב, הוא להבטיח כי המידע הנאסף מייצג – כלומר הנסקרים צריכים לא רק להסכים לחשוף את המאפיינים שלהם, אלא גם למסור מידע מדויק.¹²

באותו פרסום של הארגון צוין גם כי הניסיון שנצבר עד כה מאיסוף סטטיסטיקה על קבוצות מיעוט אחרות (למשל מיעוטים לאומיים) מלמד על החשיבות **של שיתוף פעולה עם אוכלוסיות אלו, לצורך בניית יחסי אמן בין גופי הסטטיסטיקה לבין קהילות היעד**. כדוגמה הובא תהליך איסוף סטטיסטיקה על קהילות היספניות בארצות הברית, בתחילת שנות השמונים של המאה ה-20: לאחר שנציגי קהילות אלו הצליחו להביא לכך שגוף הסטטיסטיקה הרשמי של ארצות הברית יתחיל לאסוף נתונים מובחנים על אוכלוסיית ההיספנים במדינה, נציגיה פעלו בשיתוף עם גוף הסטטיסטיקה כדי לבנות אמן בקרב בני הקהילה. ה-OECD **מדגיש את החשיבות של עבודה בשיתוף עם נציגי קהילת הלהט"ב, הן כדי להבטיח שחששות בדבר הפרטיות מקבלים מענה ראוי והן כדי להסביר לאוכלוסייה הרלוונטית את חשיבות מסירתו של מידע אמין ומדויק**.¹³

עוד קושי באיסוף נתונים נוצר מכיוון שהקהילה הגאה כוללת מגוון תתי-קבוצות. בעקבות זאת, נדרשת תשומת לב מיוחדת בבניית השאלונים ובתהליך איסוף המידע וכן ערנות מיוחדת בעת הצגת התוצאות. גם אופן הגדרת האוכלוסייה הנבדקת משפיע על תוצאות הדגימה: לדוגמה, **מקובל להגדיר הומוסקסואליות על פי הזדהות מינית אישית (sexual self-identification)**, כלומר מספר האנשים שמדווחים שהם רואים את עצמם כהומוסקסואלים, לסביות או ביסקסואליות.¹⁴ עם זאת, כפי שנרחיב בהמשך, **האומדן של גודל האוכלוסייה עשוי להיות**

¹⁰ Mark Bell, [Data collection in relation to LGBTI People](#), European Commission, Directorate-General for Justice and Consumers, 2017, p. 17.

¹¹ OECD, [Over the Rainbow? The Road to LGBTI Inclusion](#), 2020, p. 150.

¹² שם.

¹³ שם.

¹⁴ OECD, [Society at a Glance: OECD Social Indicators: A Spotlight on LGBT People](#), 2019, pp. 16-17.

שונה מאוד אם מודדים על פי קריטריון אחר, כגון קיום יחסי מין עם בני אותו מין או משיכה מינית.

למרות קשיים אלה, **מדינות אחדות עושות מאמצים לאסוף נתונים על הקהילה הגאה**. את דרכי האיסוף של הנתונים אפשר לחלק ל**איסוף ישיר ואיסוף עקיף**. נדגיש שבשני המקרים אין מדובר על סקרים ייעודיים לאוכלוסיית הלהט"ב עצמה, אלא על סקרים המתייחסים לכלל האוכלוסייה במדינה, שבמתסגרתם אפשר גם להעריך את שיעורה של אוכלוסיית הלהט"ב.

- **איסוף ישיר:** במדינות אחדות גופים סטטיסטיים רשמיים וגופי מחקר עורכים **סקרים ארציים שבהם שואלים ישירות על הנטייה המינית של המשיב**; בדרך כלל האופציות הן: הטרוסקסואל, הומוסקסואל, ביסקסואל, אחר ומסרב לענות. בהינתן מדגם מייצג, סקרים אלה מאפשרים להעריך את שיעור הלהט"בים מהאוכלוסייה הכללית. כמו כן, גם בהקשר המצומצם יותר של משקי בית חד-מיניים **מופצים בכמה מדינות סקרים שבהם שואלים ישירות אם המשיב נמצא בזוגיות חד-מינית** (same-sex relationship) או זוגיות הטרוסקסואלית (opposite-sex relationship).

- **איסוף עקיף:** לעיתים אפשר גם להפיק נתונים על הקהילה הגאה **מסקרים שבהם אין שואלים שאלה ישירה על נטייה מינית**, אך מתשובות לשאלות אחרות אפשר לקבל מידע על השתייכות לקבוצות מיעוט, כגון **קהילת הלהט"ב**. לדוגמה, סקרים שבהם שואלים על תחושת הפליה או חשש הנובעים מהשתייכות של הנדגם לקבוצה מסוימת. נוסף על כך, **בסקרים ארציים רבים, ובפרט במפקדי אוכלוסין בכמה מדינות מפותחות, מבקשים מידע כללי על הרכב משק הבית של המשיב**. סקרים אלו מאפשרים לזהות בעקיפין משקי בית חד-מיניים, על ידי הצלבת מינם של בני הזוג.

בפרק הבא של המסמך מובאת התייחסות לסקרים אחדים במדינות ה-OECD שבהם אוספים נתונים על נטייה מינית ולעיתים גם על זהות מגדרית. ראשית, נציג סקרים ארציים שבהם מידע זה נאסף ישירות ונרחיב על סקרים ספציפיים אחדים העשויים להבהיר כמה סוגיות מתודולוגיות. לרוב מדובר על סקרים מדגמיים בתחומים חברתיים, אך נתייחס גם למספר קטן של מדינות שבהן המידע נאסף ישירות במפקדי אוכלוסין. נוסף על כך, נציג דוגמה של סקר חברתי בין-לאומי שבמסגרתו נאסף בעקיפין מידע על הקהילה הגאה בכמה מדינות.

בפרק השלישי נתייחס לסקרים שבהם נאסף מידע על משקי בית חד-מיניים. גם כאן, נציג קודם דוגמאות ממדינות שבהן נאסף המידע ישירות ובהמשך דוגמאות לאיסוף המידע בעקיפין. בשונה מאיסוף מידע על נטייה מינית, הנעשית לרוב באמצעות סקרים מדגמיים, בחלק זה נצביע על מפקדי אוכלוסין כמקור עיקרי לאיסוף נתונים על משקי בית חד-מיניים.

בפרק הרביעי והאחרון של המסמך נתייחס למצב במדינת ישראל. כיום, אין בישראל סקר רשמי האוסף נתונים על נטייה מינית או על משקי בית חד-מיניים. יתר על כן, מדיניות הלשכה

אפשר לאסוף
סטטיסטיקה על
אוכלוסיית הלהט"ב
ישירות או בעקיפין.

המרכזית לסטטיסטיקה (הלמ"ס) היא שלא לאסוף מידע זה, לא ישירות ולא בעקיפין. נציג בקצרה את תשובת הלמ"ס לפנייה של מרכז המחקר והמידע של הכנסת בנדון.

נחזור ונדגיש **שמסמך זה מתייחס אך ורק לסקרים רשמיים**, כגון אלה הנערכים על ידי גופי סטטיסטיקה מדינתיים רשמיים או משרדי ממשלה. לעיתים נתייחס גם לסקרים הנערכים על ידי גופים ציבוריים אחרים, כגון אוניברסיטאות, כאשר הם פועלים בשיתוף פעולה עם הממשלה או מטעמה.

במסמך זה אין התייחסות לסקרים הנעשים על ידי ארגונים לא-ממשלתיים או מוסדות פרטיים אחרים.

2. איסוף נתונים על נטייה מינית

ב-15 מבין 37 מדינות ה-OECD יש סקרים ארציים שבהם שואלים ישירות על נטייה מינית.

על פי דוח שפרסם בשנת 2019 ארגון ה-OECD, 15 מתוך 37 המדינות החברות בארגון כללו שאלה ישירה על נטייה מינית בסקר ארצי מדגמי אחד לפחות. בדרך זו מדינות אלה יכולות למדוד אמפירית את שיעור הלה"ב באוכלוסייה.¹⁵ מדינות אלה הן: אוסטרליה, איטליה, איסלנד, אירלנד, ארצות הברית, בריטניה, גרמניה, דנמרק, צרפת, מקסיקו, ניו זילנד, נורבגיה, צ'ילה, קנדה ושבדיה. **לרוב מדובר על סקרים מחזוריים, הנעשים אחת לפרק זמן מסוים (כגון כל שנה, חמש שנים, או עשור).** בצרפת, אירלנד, איטליה ונורבגיה היה מדובר על סקר חד-פעמי. בחמש מדינות יש יותר מסקר אחד האוסף ישירות מידע על נטייה מינית. לדוגמה, בארצות הברית יש עשרה סקרים ארציים שבהם נאספים בקביעות נתונים על שיעור הלה"ב באוכלוסייה. כאמור, רק במספר קטן של מדינות יש סקרים הכוללים שאלות גם על זהות מגדרית, כלומר היחס בין מינו של אדם בלידה לבין הזהות שלו כיום.¹⁶

מסקרים אלה עולה ששיעור הלה"בים באוכלוסייה הוא בין 1.2% ל-5.4%, תלוי בסקר ובמדינה. ההנחה המחקרית היא שמדובר על הערכת חסר.

על פי סקרים אחדים שנעשו במדינות ה-OECD, שיעורם של לה"בים באוכלוסייה הבוגרת הוא בין 1.2%-5.4%, תלוי במדינה ובסקר, ובממוצע 2.7%.¹⁷ עם זאת, **חוקרי ה-OECD מעירים שבמקרים רבים מדובר על תת-הערכה ברורה.**¹⁸ כפי שהוסבר במבוא, לה"בים הם קבוצת מיעוט הנפגעת לעיתים מהפליה ומיחס עוין. בהתאם לכך, במחקרים אחדים הוכיחו שסקרים שאינם מספקים לנדגמים תחושת פרטיות, בייחוד אם הנדגמים נדרשים למסור תשובות לאדם אחר (בטלפון או בראיון פרונטלי), מביאים לתת-דיווח משמעותי על זהות לה"בית. נקודה זו באה לידי ביטוי בתוצאות הסקרים של מדינות ה-OECD: שיעור הלה"בים גבוה יותר בסקרים שבהם הנדגם ממלא את השאלון בעצמו, לעומת סקרים שבהם המראיין ממלא את השאלון. כמו כן,

¹⁵ OECD, *Society at a Glance: OECD Social Indicators; A Spotlight on LGBT People*, 2019, table 1.A.1, pp. 52-55.

¹⁶ שם, לוח 1.A.2, עמ' 56.

¹⁷ שם, לוח 1.A.1, עמ' 52-55. הממוצע של כלל המדינות לא כולל נתונים על שיעור הלה"בים בדנמרק כי מידע זה לא היה בידי ה-OECD בעת פרסום הדוח.

¹⁸ שם, עמ' 16-17.

הנתונים הרשמיים על שיעור הלה"בים באוכלוסייה מחושבים על פי הזדהות מינית עצמית (sexual self-identification), כלומר מספר הנדגמים שדיווחו שהם הומוסקסואלים, לסביות או ביסקסואלים. לעומת זאת, **בסקרים שכללו גם שאלות על התנהגות מינית או משיכה מינית אפשר לראות שהשיעורים גבוהים הרבה יותר**.¹⁹

להלן מובאות כמה דוגמאות של סקרים ארציים ממדינות אחדות, האוספים ישירות מידע על נטייה מינית. **דוגמאות אלה נבחרו כי הן מלמדות על תהליך הוספת השאלות בתחום, על סוגיות מתודולוגיות שעלו במהלכו או על השימוש האפשרי במידע הנאסף**, מעבר לזמינות המידע על הנושא בפרסומים רשמיים של המדינות. בדוגמאות מפורט על מטרתו הכללית של כל סקר, על תדירותו ועל גודל המדגם. כמו כן מודגמת הצורה שבה הנדגמים נשאלים בסקר על נטייה מינית (ובמקרים הרלוונטיים גם על זהות מגדרית). יוער כאן, שסקרים שונים משתמשים במונחים שונים, לדוגמה: גיי ולסבית או הומוסקסואל, סטרייט או הטרוסקסואל. בהצגת הדברים כאן ניסינו ככל האפשר להיצמד ללשון המקורית של כל סקר.

כפי שמוזכר במבוא, **הסקרים המייחדים שאלה לנטייה מינית עוסקים בדרך כלל בתחומים חברתיים ספציפיים**, כמו בריאות הציבור או הפליה, שלשמם נחוץ מידע על אוכלוסיית הלה"ב והיקפה. עם זאת, **בסקרים אחדים העיסוק הוא רחב יותר**, כגון תנאי המחיה של כלל האוכלוסייה. בכל הדוגמאות המובאות כאן מדובר על סקרי רוחב (cross-sectional), האוספים מידע על הנדגמים בנקודת זמן אחת. עם זאת, יש בין הסקרים האוספים מידע על הקהילה הגאה גם אחדים שהם סקרי אורך (longitudinal), האוספים מידע על אותם נדגמים בפרקי זמן אחדים.

2.1 סקרים מדגמיים ארציים

סקר בריאות הקהילה הקנדי (Canadian Community Health Survey): סקר שנתי, שמטרתו לאסוף מידע על גורמים המשפיעים על בריאות הציבור, **על מצבם הבריאותי של התושבים ועל שימוש של כלל האוכלוסייה הקנדית בשירותי הבריאות**.²⁰ הסקר נערך על ידי הלשכה הקנדית לסטטיסטיקה (Statistics Canada) והוא סקר רוחב של שתי קבוצות נדגמים: 10,000 נדגמים בני 12-17 ו-120,000 נדגמים בני 18 ומעלה. מאז 2003 הסקר כולל גם **שאלה על נטייה מינית** (אפשרויות המענה הן: הטרוסקסואל, הומוסקסואל, ביסקסואל, נא לפרט, סירוב, לא יודע). נוסף על כך, כיום הסקר כולל גם **שאלה על זהות מגדרית** (מה היה מינך בלידה? זכר,

סקר בריאות הקהילה הקנדי כולל שאלות על נטייה מינית ועל זהות מגדרית, המיועדות לבני 15 ומעלה. הדבר נועד לספק נתונים על היבטי בריאות הקשורים לאוכלוסיית הלהט"ב.

¹⁹ OECD, *Society at a Glance: OECD Social Indicators: A Spotlight on LGBT People*, 2019, p. 17.

²⁰ Statistics Canada, "[Canadian Community Health Survey – Annual Component \(CCHS\)](#)", accessed: November 1st 2020.

נקבה, סירוב, לא יודע; ו-מהו מגדרך? זכר, נקבה, נא לפרט, סירוב, לא יודע).²¹ **שאלות אלה מיועדות רק לבני 15 ומעלה.**

הסקר, העוסק בתחומי הבריאות, כולל גם שאלות על התנהגות מינית. למרות זאת, **הלשכה לסטטיסטיקה מפרסמת נתונים על קהילת הלהט"ב על פי ההגדרה האישיה של הנתונים** ולא על פי מדד ההתנהגות. על פי פרסום רשמי של הלשכה, ההחלטה להעדיף את הדיווח העצמי של הנתונים על פני אינדיקציה אובייקטיבית יותר, נובעת מכך ששיעורי המענה על שאלות לגבי זהות בדרך כלל גבוהים יותר מאשר על שאלות בדבר התנהגות.²² כאמור, כל הנתונים על גודל אוכלוסיית הלהט"ב במדינות ה-OECD מבוססים על הגדרה עצמית.

שילוב השאלה על נטייה מינית בסקר בריאות הקהילה מאפשרת הפקת מידע חשוב על להט"בים. לדוגמה, הלשכה הקנדית לסטטיסטיקה פרסמה לאחרונה מחקר על בריאות הנפש של הומוסקסואלים וביסקסואלים, אשר נמצא בו שגברים ונשים ביסקסואלים מצויים בסיכון גבוה יותר ללקות בבעיות נפשיות.²³ לעומת זאת, אחרי ניכוי משתנים הקשורים למצב חברתי-דמוגרפי ובריאות פיזית, ההבדל בין גברים הומוסקסואלים לבין גברים הטרוסקסואלים לא היה משמעותי. כמו כן, לא היה הבדל משמעותי בין נשים לסביות לבין נשים הטרוסקסואליות. כפי שצוין במחקר עצמו, מידע זה הוא בסיס חיוני לפיתוח ולקידום מדיניות לשיפור איכות החיים של אוכלוסיית הלהט"ב.²⁴

הסקר הלאומי של היפגעות מעבריינות (National Crime Victimization Survey) של ארצות הברית: סקר שנתי שמטרתו לאסוף מידע על עבירות (לא קטלניות) נגד אנשים ורכוש, כולל מאפייני העבירה, הקורבן והעברייני.²⁵ הסקר הוא סקר רחב, הנערך על ידי הלשכה הסטטיסטית של משרד המשפטים (Department of Justice), בקרב מדגם של 160,000 בני 12 ומעלה. מאז 2016 הוא **כולל שאלה על נטייה מינית** (האפשרויות למענה: גיי, לסבית, סטרייט, ביסקסואל, אחר, לא יודע, סירוב) וגם **שאלה על זהות מגדרית** (איזה מין נרשם לך בתעודת לידה המקורית? זכר, נקבה, סירוב, לא יודע; האם אתה מגדיר את עצמך כיום כזכר, נקבה, או

הסקר הלאומי של ארצות הברית על היפגעות מעבריינות כולל שאלות על נטייה מינית וגם על זהות מגדרית, הנוגעות לבני 16 ומעלה. הסקר מאפשר, לדוגמה, בדיקה אמפירית של מאפייני הפגיעה נגד להט"בים.

²¹ Statistics Canada, "[Canadian Community Health Survey – Annual Component \(CCHS\): Questionnaire](#)", accessed November 1st 2020.

השאלות הרלוונטיות נמצאות תחת הכותרת "Sex and Gender".

²² Statistics Canada, "[Same-sex couples and sexual orientation... by the numbers](#)", accessed: 15 November 2020, see: "Sexual Orientation".

²³ Heather Gilmour, "[Sexual Orientation and Complete Mental Health](#)", Statistics Canada, *Health Reports* 30:11, November 2019, pp. 3-10.

²⁴ שם, עמ' 8.

²⁵ Bureau of Justice Statistics, "[Data Collection: National Crime Victimization Survey \(NCVS\)](#)", accessed: November 1st 2020.

טרנסג'נדר? ואופציה נוספת של אף אחד מהם).²⁶ **שאלות על נטייה מינית וזהות מגדרית נשאלים רק בני 16 ומעלה.**

סקר זה הוא המקור החשוב והסמכותי ביותר בארצות הברית למידע על היפגעות מעבריינות. **בהיעדר שאלות על נטייה וזהות מינית לא היה אפשר לבדוק האם אנשים להט"בים פגיעים יותר משאר האוכלוסייה במדינה.**²⁷ לא רק ששילוב התייחסות ללהט"בים בסקר אפשרה לחוקרים לראשונה לבדוק זאת בצורה אמפירית, אלא היא גם אפשרה הפקת מידע חשוב על סוג העבירות הנעשות כלפי הקהילה הגאה בארצות הברית ועל היקפן. למשל, על פי מחקר אחד שנערך על סמך תוצאות הסקר, להט"בים עשויים להיפגע מאונס, תקיפה מינית, ותקיפה בנסיבות מחמירות בשיעורים גבוהים יותר.²⁸ כמו כן, בהשוואה לכלל האוכלוסייה, ללהט"בים עשויים לחוות אלימות מצד אנשים המוכרים להם בשיעורים גבוהים יותר.

סקר המאפיינים הסוציו-אקונומיים הארצי (Encuesta de Caracterización Socioeconómica Nacional) **של צ'ילה:** סקר זה נערך מדי שנתיים או שלוש ובוחן משקי בית במדינה על פי קשת רחבה של נושאים ובהם השכלה, כלכלה, בריאות, תעסוקה.²⁹ הסקר הוא סקר רחב, הנערך על ידי המשרד לפיתוח חברתי ומשפחה (Ministerio de Desarrollo Social y Familia) בקרב 250,000 איש. מאז 2015 הוא כולל גם **שאלות על נטייה מינית** (האופציות: הטרוסקסואל, גיי, לסבית, ביסקסואל, ואחר). כמו כן, הוא כולל כיום גם **שאלה על זהות מגדרית** (האופציות: זכר, נקבה, טרנסג'נדר ואחר). את **השאלות על נטייה מינית וזהות מגדרית נשאלים רק בני 18 ומעלה**, ויש להביא בחשבון שראש המשפחה מתבקש למלא את הפרטים על בני ביתו – דבר העשוי להשפיע על מהימנות התשובות לשאלות אינטימיות. כמו כן, הסקר, שנערך על בסיס משקי בית, מאפשר **לנדגם לציין בן זוג או בת זוג שהם מאותו מין** או מהמין האחר.³⁰

על פי מסמך שפרסם המשרד לפיתוח חברתי ומשפחה של צ'ילה, ההחלטה לשלב שאלות על נטייה מינית וזהות מגדרית בסקרים נובעת **מהצורך לגבש מדיניות ציבורית אשר מביאה**

סקר המאפיינים הסוציו-אקונומיים הארצי של צ'ילה כולל שאלות על נטייה מינית ועל זהות מגדרית, המכוונות לבני 18 ומעלה. סקר זה מספק נתונים על אודות רמת החיים של להט"בים.

²⁶ Bureau of Justice Statistics, "[National Crime Victimization Survey: NCVS-1 Basic Screen Questionnaire](#)", accessed: November 1st 2020.

השאלות הרלוונטיות נמצאות תחת הכותרת: "Respondent's Socio-Demographic Questions".

²⁷ Flores, et. al., [Victimization rates and traits of sexual and gender minorities in the United States: Results from the National Crime Victimization Survey, 2017](#), *Science Advances* 6(40), 2020, pp. 1-10.

לשם הדיוק המושגי נציין שנכתב כאן להט"ב (ולא לה"ב) כי הסקר מתייחס גם לטרנסג'נדרים.

²⁸ Flores, et. al., [Victimization rates and traits of sexual and gender minorities in the United States: Results from the National Crime Victimization Survey, 2017](#), *Science Advances* 6(40), 2020, p.3.

²⁹ Ministerio de Desarrollo Social y Familia, "[Archivo histórico de Encuesta CASEN](#)", accessed: November 1st 2020.

³⁰ Ministerio de Desarrollo Social y Familia, "[Encuesta CASEN 2017](#)", accessed: November 1st 2020.

השאלות הרלוונטיות נמצאות תחת הכותרת: "Registro de residentes" ו-"Identidades, redes y participación".

בחשבון את גווניה של אוכלוסיית המדינה.³¹ ההתייחסות לנטייה מינית בסקר, שהוא הסקר הסוציו-אקונומי הגדול והמקיף של צ'ילה, מאפשרת הפקת מידע רב על המצב החברתי והכלכלי של לה"בים במדינה.

במסמך שפורסם על ידי המשרד לפיתוח חברתי ומשפחה, המבוסס על תוצאות הסקר, הוצגו נתונים על כמה משתנים ובהם הכנסה, השכלה, תעסוקה, בריאות, השתלבות חברתית בקרב להט"בים.³² להלן מוצגות דוגמאות לכמה נתונים שפורסמו במחקר על בסיס הסקר: בשנת 2017 ההכנסה הממוצעת של מועסקים הומואים ולסביות (מוצגים כקבוצה אחת) הייתה גבוהה מזו של מועסקים הטרוסקסואלים. לעומתם, ההכנסה של ביסקסואלים הייתה נמוכה משל שתי הקבוצות האלה. נוסף על כך, הומואים ולסביות (כקבוצה אחת) וביסקסואלים דיווחו על מצב בריאותי "טוב" או "טוב מאוד" בשיעורים גבוהים במקצת מאשר הטרוסקסואלים.³³ לעומת זאת, כ-30% ממשקי הבית החד-מיניים דיווחו על הפליה או על יחס עוין על רקע נטייתו המינית של ראש משק הבית.³⁴

סקר תנאי המחיה של נורבגיה ב-2008 כלל שאלה על נטייה מינית. לאחר סקר זה הוחלט שלא להכניס שאלה זו בצורה קבועה, בגלל שלא היה אפשר להגיע למסקנות סטטיסטיות מהימנות בשל מספרם הקטן של הנדגמים בני הקהילה.

סקר תנאי מחיה (Survey of Living Conditions) של נורבגיה: סקר רוחב הנערך כל שנתיים או שלוש על ידי הלשכה הנורבגית לסטטיסטיקה (Statistics Norway). הסקר נערך בקרב מדגם של כ-6,500 בני 16 ומעלה והוא אוסף מידע על נושאים חברתיים וכלכליים הקשורים לתנאי מחיה כגון מגורים, תעסוקה, בריאות, פנאי ועוד. **בשנת 2008 הוחלט לכלול בסקר כפיילוט שאלה על נטייה מינית, אך בסבבים הבאים של הסקר שאלה זו לא נכללה.** ההחלטה להוסיף שאלה על נטייה מינית באה בעקבות תוכנית עבודה ממשלתית לשיפור איכות החיים בקרב להט"בים שהשיק המשרד לילדים ושוויון באותה שנה.³⁵ בתוכנית הודגש, שלמרות השתלבותם המלאה בחברה הנורבגית, להט"בים עדיין פגיעים במיוחד במקרי אלימות והפליה וסובלים מבעיות נפשיות כגון דיכאון ואובדנות, בשיעורים גבוהים יחסית לשיעורם באוכלוסייה.³⁶ כחלק מהתוכנית, הממשלה העירה כי כדי לתמוך בפיתוח מדיניות בנושא, יש צורך לבנות בסיס נתונים

³¹ Ministerio de Desarrollo Social y Familia, CASEN 2015: Diversidad Sexual – Síntesis de resultados, 18 Octubre 2016, p. 4.

³² Ministerio de Desarrollo Social y Familia, [CASEN 2017: Orientación Sexual e Identidad de Género](#), s.f.

³³ שם, עמ' 19.

³⁴ שם, עמ' 24. נתון זה מתייחס למשקי בית של הומואים או לסביות (קבוצה אחת). עבור משקי בית ביסקסואליים השיעור הוא גבוה אף יותר, 36.5%.

³⁵ Ministry of Children and Equality, [Improving quality of life among lesbians, gays, bisexuals and trans persons: 2009–2019](#), June 2008.

³⁶ שם, עמ' 8.

על הקהילה הגאה.³⁷ לצורך כך נקבע שיש צורך **לערוך מחקרים חדשים על אוכלוסיית הלהט"ב, וכן לכלול שאלה על נטייה מינית בסקר תנאי מחיה.**

כפי שנכתב בפרסום רשמי של השלכה הנורבגית לסטטיסטיקה, סקירה של מגוון מחקרים בעולם מלמדת על אפשרות שיש מתאם בין נטייה מינית לבין פרמטרים מרכזיים של תנאי מחיה.³⁸ **הוספת שאלות על נטייה מינית לסקר תנאי מחיה איפשרה ללשכה לסטטיסטיקה לבחון אם יש מתאם כזה בנורבגיה.** בחינת הקשר בין נטייה מינית לבין תנאי מחייה הייתה חשובה, מאחר שמטרת הסקר הייתה לחשוף הבדלים בתנאי מחיה בין מגוון האוכלוסיות, ומתוך כך לזהות קבוצות סיכון.

על פי תוצאות הסקר, שיעור הלהט"בים באוכלוסיית נורבגיה היה נמוך מאוד: 1.2% מהנסקרים הזדהו כהומוסקסואלים או ביסקסואלים ו-1.8% דיווחו על משיכה לבני מינם.³⁹ חוקרי הלשכה העירו, שתיתכן תת-הערכה מסוימת. עם זאת הם הדגישו, שמטרת הסקר לא הייתה לאמוד את שיעורה של אוכלוסיית הלהט"ב מכלל האוכלוסייה, אלא לבדוק את הקשר בין נטייה מינית ותנאי מחיה.⁴⁰ **בפועל, המספרים הנמוכים הקשו על ניתוח התוצאות ולא היה אפשר למצוא קשר מובהק בין נטייה מינית לבין תנאי מחיה.** על כן, הלשכה לסטטיסטיקה המליצה שלא לכלול שאלות על נטייה מינית כחלק סטנדרטי של השאלון. עם זאת עובדיה ציינו שאין לשלול שילוב שאלה בנושא בסקרים בעתיד, אך הזהירו שנדרשת תשומת לב לחשיבות של מדגם גדול דיו, כדי לאפשר תוצאות בעלות ערך.

בשנת 2017 המינהל לילדים, נוער, וענייני משפחה שבמשרד לילדים ושוויון בנורבגיה ערך **בעצמו סקר על גישות כלפי קהילת הלהט"ב במדינה** (attitudes survey).⁴¹ הסקר נערך בקרב מדגם של 1,250 איש מגיל 15 ומעלה וכלל גם שאלה על משיכה מינית. 10% מהנדגמים ענו שהם נמשכים לבני מינם "במידה מסוימת" או "במידה מרובה". כמו כן, הסקר כלל שאלה שבה הנדגמים התבקשו למקם את עצמם על מנעד ביחס לנטייתם המינית, בין 1 (הטרנסקסואל) לבין 7 (הומוסקסואל). 75.5% ציינו 1, 2.2% ציינו 7, והשאר מיקמו את עצמם

סקר אחר שנעשה בנורבגיה, בחן גישות כלפי להט"בים במדינה, וכלל שאלות בדבר משיכה מינית של הנסקרים.

³⁷ Ministry of Children and Equality, [Improving quality of life among lesbians, gays, bisexuals and trans persons: 2009-2019](#), June 2008, pp. 16-18.

³⁸ Elisabeth Gulløy and Tor Morten Normann, Statistics Norway, [Sexual Identity and Living Conditions: Evaluation of the Relevance of Living Conditions and Data Collection](#), 2010, p. 7.

³⁹ שם, לוח 1.3, עמ' 9.

⁴⁰ Elisabeth Gulløy and Tor Morten Normann, Statistics Norway, [Sexual Identity and Living Conditions: Evaluation of the Relevance of Living Conditions and Data Collection](#), 2010, p. 10.

⁴¹ Norwegian Directorate for Children, Youth and Family Affairs (Bufdir), [How Many are LGBTIQ?](#), accessed: 29 November 2020.

גם כאן נכתב להט"ב (ולא לה"ב) כי הסקר מתייחס גם לאנשים טרנסג'נדרים. סקר זה התבסס ברובו על שני סקרים חיצוניים שנערכו ב-2008 ו-2013 ותוצאות הסקרים הקודמים מוצגים יחד עם הסקר של המשרד עצמו.

במקום כלשהו באמצע המנעד, למעט 2% שלא ענו. עורכי הסקר ציינו שיש שונות גדולה בין תוצאות אלה לבין תוצאות סקר תנאי המחיה ב-2008. לדבריהם, שונות זאת מדגימה שאין תשובה חד-משמעית לשאלה "כמה להט"בים יש במדינה?". ייתכן שרבים אינם מרגישים צורך להגדיר את עצמם, או שאינם מרגישים כשייכים לזהות מוגדרת כלשהי, או שזהותם משתנה עם הזמן. יתרה מזאת, תוצאות סקר זה ממחישות שוב את הפער שעשוי להיות בין סקרים השואלים על הזדהות אישית ביחס לנטייה מינית לבין סקרים השואלים על משיכה מינית בפועל. כמו כן, עולה מסקר זה האפשרות ששאלה פתוחה על הזדהות אישית (כלומר מנעד) עשויה להניב תוצאות אחרות מאלה שיש על שאלה בינארית (כלומר הטרוסקסואל או הומוסקסואל). נוסף על כך, בסקר רשמי זה המשרד לילדים ושוויון גם השתמש שימוש נרחב בסקרים חיצוניים שנעשו על הקהילה הגאה בפרסומיו הרשמיים.⁴²

2.2 מפקדי אוכלוסין

לעומת סקרים מדגמיים כגון אלה שתוארו עד כה, על פי ה-OECD אין כיום מדינה ששילבה שאלה ישירה על נטייה מינית במפקד האוכלוסין שלה.⁴³ עם זאת, בבריטניה הוחלט להוסיף למפקד העתיד להיערך בשנת 2021 (באנגליה ובוויילס) שאלה על נטייה מינית (סטרייט, הטרוסקסואל, גיי או לסבית, ביסקסואל, נטייה מינית אחרת) וגם זהות מגדרית (האם המגדר שבו אתה מזדהה זהה למין שנרשם לך בלידה?).⁴⁴ שאלות אלה הן וולונטריות ונשאלות רק נסקרים בני 16 ומעלה. נוסף על כך, בשאלון המיועד למפקד 2021 בקנדה, מתבקשים המשיבים לדווח על מין בלידה (זכר או נקבה) ועל מגדר כיום (זכר, נקבה, נא לפרט), אך אינם נשאלים על נטייה מינית.⁴⁵ בדומה לכך, במפקד האוכלוסין באוסטרליה בשנת 2016 השאלון המקורי לא התייחס לנושא, אבל הייתה אפשרות לענות על שאלון מקוון נוסף, אשר הייתה בו התייחסות לזהות מגדרית (זכר, נקבה, אחר).⁴⁶

בכמה מדינות הוספת שאלה על נטייה מינית לסקרים ארציים נובעת מההכרה בזכויותיהם של להט"בים ומהמודעות הגוברת לחשיבות של מידע אמפירי כדי להבטיח אותן. מודעות זו גם מחייבת גופים סטטיסטיים להידרש לסוגיות מתודולוגיות מורכבות כדי לספק מידע אמין ושימושי.

עד כה לא נעשו מפקדי אוכלוסין שבהם שולבה שאלה נטייה מינית. בבריטניה הוחלט להסיף שאלה וולונטרית על נטייה מינית ושאלה על זהות מגדרית במפקד 2021. שאלה זו תופנה רק לבני 16 ומעלה.

⁴² Ibid., [Statistics on LGBTIQ Inclusion in Norway](#), 2019.

⁴³ OECD, [Society at a Glance: OECD Social Indicators: A Spotlight on LGBT People](#), 2019, p. 15.

⁴⁴ שם, עמ' 40-41. ניתן לראות את השאלונים עצמם כאן (ראו שאלות 26-27):

Office for National Statistics, "[Census 2021 Paper Questionnaires](#)", accessed: October 29th 2020.

⁴⁵ Statistics Canada, "[2021 Census: 2A-L](#)", questions 4-5, accessed: November 2nd 2020.

⁴⁶ Australian Bureau of Statistics, [2007.0 - Census of Population and Housing: Consultation on Topics](#), 2021, accessed: November 2nd 2020.

להחלטה על הוספת השאלות קדם ניסוי שטח שערך המשרד לסטטיסטיקה לאומית בבריטניה, אשר הראה שהדבר לא צפוי לפגוע בשיעורי ההיענות לסקר או במהימנות הנתונים.

אפשר להדגים זאת באמצעות **מפקד האוכלוסין הבריטי**, שהוזכר לעיל. בשנת 2018 פרסמה ממשלת בריטניה נייר עמדה שהוצגו בו המלצות המשרד לסטטיסטיקה לאומית (Office for National Statistics) למפקד 2021. בין היתר, המשרד תמך בהוספת שאלות על נטייה מינית וזהות מגדרית לשאלון.⁴⁷ המלצה זו הגיעה לאחר התייעצות עם מקבלי החלטות, אשר הצביעו על היעדרם של נתונים על אוכלוסיית הלהט"ב – מידע הנדרש להם לפיתוח מדיניות, מתן שירותים והפיקוח על שוויון הזדמנויות.⁴⁸ ההמלצה, שזכתה לתמיכה רחבה בקרב חברי פרלמנט וכן בקרב ארגונים להט"בים, אושרה בחקיקה בסוף 2019.⁴⁹

מעבר לעצם זיהוי הצורך בסטטיסטיקה על קהילת הלהט"ב, המשרד לסטטיסטיקה לאומית נדרש להתמודד עם אתגרים מתודולוגיים אחדים. ראשית עלה החשש, שהכללת התייחסות לנושא רגיש זה עשויה להשפיע לרעה על איכות כלל הנתונים שיתקבלו במפקד. כדי לבחון אפשרות זו, המשרד ערך ניסוי שטח נרחב אשר נבדקו בו ההשלכות הפוטנציאליות של השאלות החדשות.⁵⁰ הניסוי הראה **ששאלות על נטייה מינית וזהות מגדרית לא פגעו בשיעורי ההיענות** – כלומר הן לא גרמו לאנשים להפסיק את מילוי השאלון – **וגם לא פגעו באיכות התשובות** – כלומר לא גרמו לאנשים לתת מידע פיקטיבי בנושאים אחרים (כדי לשמור על פרטיותם, למשל). תוצאות הניסוי והצלבתם עם מקורות חיצוניים הביאו את חוקרי המשרד לסטטיסטיקה למסקנה שהנתונים על הקהילה הגאה אשר יתקבלו במפקד יהיו אמינים.

מהניסוי אפשר ללמוד שאנשים רבים לא מעוניינים לחשוף את הנטייה המינית שלהם או את זהותם המגדרית, ולכן יש צורך לאפשר לנסקרים שלא לענות על שאלות אלו. עם זאת, תוצאות הניסוי לימדו גם ששיעור הבחירה באי-מענה לשאלות אלה לא מנע יצירת מדגם מייצג, ולכן **אין לראות בו חסם לאיסוף מידע על קהילת הלהט"ב באמצעות המפקד.**

כדי להבטיח את אמינות המידע המתקבל⁵¹ הוחלט שהשאלות בתחום זה יופנו רק לבני 16 ומעלה, משני טעמים: ראשית, סביר שתשובות של ילדים רבים שגילם פחות מ-16 יימסרו על ידי הוריהם, אשר לאו דווקא מודעים לנטייתם של ילדיהם. שנית, ייתכן שילדים רבים שגילם פחות מ-16 אינם מודעים בעצמם לנטייתם. נוסף על כך, אנשי המשרד לסטטיסטיקה העירו

⁴⁷ Minister for the Constitution, [Help Share Our Future: The 2021 Census of Population and Housing in England and Wales](#), December 2018, pp. 34, 36-41.

⁴⁸ שם, עמ' 39.

⁴⁹ Cassie Barton, [Preparing for the 2021 Census \(England and Wales\)](#), Briefing Paper 8531, House of Commons Library, October 22nd 2020, p. 20.

⁵⁰ שם, עמ' 39-41.

⁵¹ Office for National Statistics, [2021 Census topic research update: December 2018](#), accessed: November 12th 2020, see: section 3, "Stakeholder Engagement".

שתיתכן תת-הערכה של בני 16-18, שכן רבים מהם עדיין גרים אצל הוריהם וסביר שאלה ימלאו את השאלון בעבורם.

2.3 איסוף נתונים בעקיפין

שלא כמו בסקרים ובמפקדים שבהם שואלים ישירות ומפורשות על נטייה מינית, יש **סקרים המאפשרים להעריך את גודלה של הקהילה הגאה בעזרת נתונים המתקבלים בעקיפין**. לדוגמה, **סקרים חברתיים מסוימים מאפשרים לנדגמים לדווח על השתייכות לקבוצות מסוימות הסובלת מהיפגעות או הפליה, כולל על רקע מנייתם**. דוגמה בולטת לכך הוא **הסקר החברתי האירופאי** (European Social Survey) שנערך כל שנתיים בקרב כ-40 מדינות, רובן אירופיות.⁵² הסקר אינו כולל שאלות ישירות על נטייה מינית או על זהות מינית, אך הוא נשאלת בו שאלה זו: "על איזה רקע קיימת הפליה כנגד הקבוצה שאלה אתה משתייך?" ואחת התשובות האפשריות היא "נטייה מינית".⁵³ כמובן שהסקת מסקנות חד-משמעיות על סמך שאלה זו היא בעייתית; לדוגמה, היא לא תכלול הומוסקסואלים שאינם חושבים שיש הפליה נגדם כקבוצה. אך בכל זאת, שאלות כגון אלה עשויות לתת אינדיקציה מסוימת על שיעורם של הומואים ולסביות באוכלוסייה. יצוין, **שישראל השתתפה בעבר כמה פעמים בסקר זה, ביוזמת האקדמיה הלאומית למדע**. הסקר בארץ מנוהל בפועל על ידי חוקרים ב-מכון ב"י ולוסיל כהן למחקר דעת קהל של אוניברסיטת תל אביב **ובתמיכתו של משרד המדע והטכנולוגיה**. לאחרונה השתתפה ישראל בסקר ב-2016, וייתכן שהיא תשתתף בו שוב בעתיד.⁵⁴ בקשר לשאלה הנדונה על הפליה, לדברי נציגת המכון מספר הנדגמים שדיווחו בסקר האחרון על השתייכות לקבוצה שקיימת נגדה הפליה על רקע נטייה מינית בישראל היה נמוך מכדי להעריך בצורה אמינה את שיעורם היחסי באוכלוסייה.⁵⁵

יש מדינות שבהן נערכים סקרים האוספים מידע על אוכלוסיית הלהט"ב בעקיפין.

לדוגמה, בסקר אירופי אחד שאלו: "על איזה רקע קיימת הפליה נגד הקבוצה שאלה אתה משתייך?" אחת האופציות הייתה: נטייה מינית.

ישראל השתתפה בעבר בסקר זה, אך בשל מדגם קטן לא היה אפשר להפיק ממנו נתונים על גודל אוכלוסיית הלהט"ב במדינה.

⁵² Mark Bell, [Data collection in relation to LGBTI People](#), European Commission, Directorate-General for Justice and Consumers, 2017, p. 9.

כפי שצוין בל, סקר זה גם אסף מידע על הרכב משקי הבית, המאפשר זיהוי משקי בית חד-מיניים.

⁵³ על פי הגרסה העברית של השאלון, ראו: מכון ב"י ולוסיל כהן למחקר דעת קהל של אוניברסיטת תל אביב, "סקר אירופי 2016: שאלון".

⁵⁴ ראו: מכון ב"י ולוסיל כהן למחקר דעת קהל של אוניברסיטת תל אביב, [הסקר החברתי האירופאי - ESS](#), כניסה: 1 בנובמבר 2020.

⁵⁵ אירית אדלר, מנהלת פרויקטים מיוחדים, מכון ב"י ולוסיל כהן למחקר דעת קהל של אוניברסיטת תל אביב, שיחת טלפון, 4 בנובמבר 2020.

3. איסוף נתונים על משקי בית חד-מיניים

נוסף על כך לאיסוף נתונים על שיעור הלה"ב באוכלוסייה, הן ישירות והן בעקיפין, מדינות אחדות אוספות מידע על משקי בית חד-מיניים. על אף החפיפה ביניהם, חשוב להדגיש שוב שמדובר על שני מושגים שונים: המונח לה"ב מתייחס לנטייתו המינית של היחיד והמונח משק בית חד-מיני מתייחס רק לבתים שבהם חיים שני בני זוג מאותו מין.

במדינות רבות אשר נותנות הכרה סטטוטורית לזוגיות חד-מינית (same-sex partnership) **או מאפשרות נישואין חד-מיניים** (same-sex marriage) **נאספים נתונים על מספר הזוגות החד-מיניים שמיסדו את היחסים רשמית.** למשל, על פי מסמך של האיחוד האירופי, 16 מדינות באיחוד אוספות נתונים על זוגות חד-מיניים המוכרים על פי חוק. בין המדינות אפשר למנות את אלו: אוסטרליה, אירלנד, אסטוניה, בלגיה, בריטניה, גרמניה, הונגריה, צ'כיה, צרפת.⁵⁶ לעיתים נתונים אלה עשויים גם להתייחס למאפיינים נוספים של משק הבית, כגון מספר הילדים.

מעבר לזה, **בכמה מדינות נערכים סקרים חברתיים ודמוגרפיים האוספים מידע על הרכב משק הבית של המשיב.** אשר למשקי בית חד-מיניים, **חלקם אוספים הנתונים ישירות.** בארצות הברית, לדוגמה, לשכת המפקד (Census Bureau) עורכת סקר שנתי בשם "סקר הקהילה האמריקני" (American Community Survey) שנועד לסייע לרשויות ולמנהיגים מקומיים לעקוב אחרי השינויים המתרחשים בקהילתם, בהתבסס על מסד נתונים אמין בדבר משקי בית ומגורים.⁵⁷ האפשרויות לתאר את היחס בין בני הבית כוללות בין היתר גם זוגיות הטרוסקסואלית וזוגיות חד-מינית.⁵⁸

לחלופין, **גם כאשר סקרים אינם כוללים שאלות מפורשות כאלה, אפשר לזהות זוגות חד-מיניים בעקיפין, על ידי הצלבה של בני הזוג לפי מין.** דוגמה לסקר מדגמי האוסף נתונים על משקי בית חד-מיניים בעקיפין הוא "הסקר החברתי האירופי" (ESS) שהוזכר לעיל. כאמור, מדינת ישראל השתתפה בסקר זה לאחרונה ב-2016, אך מספר הזוגות החד-מיניים שתועד בסקר היה נמוך מכדי להעריך את שיעורם היחסי באוכלוסייה.⁵⁹

במדינות רבות אשר נותנות הכרה סטטוטורית לזוגות חד-מיניים נאספים גם נתונים רשמיים על מספרם.

מספר מדינות עורכות סקרים האוספים מידע על הרכב משק הבית של נדגמים, כולל התייחסות ישירה למשקי בית חד-מיניים.

במדינות אחרות מידע זה נאסף בצורה עקיפה, באמצעות הצלבת מינם של בני הזוג.

⁵⁶ Mark Bell, [Data collection in relation to LGBTI People](#), European Commission, Directorate-General for Justice and Consumers, 2017, pp. 12–13.

שאר המדינות הן: קרואטיה, דנמרק, פינלנד, אסטוניה, מלטה, נדרלנד, סלובניה, שבדיה

⁵⁷ United States Census Bureau, [American Community Survey \(ACS\)](#), accessed: 4 November 2020.

⁵⁸ United States Census Bureau, ["The American Community Survey 2020: Questionnaire"](#), accessed: 4th November 2020, see: question 2 for persons 2–5.

⁵⁹ אירית אדלר, מנהלת פרויקטים מיוחדים, מכון ב"י ולוסיל כהן למחקר דעת קהל של אוניברסיטת תל אביב, שיחת טלפון, 4 בנובמבר 2020.

סקר אירופי מרכזי ורלוונטי לדיון, שאף הוא הוזכר קודם, הוא "סקר הסטטיסטיקה על הכנסה ותנאי מחיה של איחוד האירופי" (EU-SILC).⁶⁰ סקר זה נועד לאסוף נתונים על הכנסה, על עוני, הדרה חברתית ותנאי מחיה במדינות האיחוד האירופי ובכמה מדינות נוספות ביבשת.⁶¹ הסקר עשוי לתת מידע על משקי בית חד-מיניים בשתי דרכים: דרך שאלה על מצב משפחתי במדינות המכירות בזוגיות חד-מינית או דרך תיאור היחס בין בני הבית. עם זאת, יש שונות בניסוח השאלות ובמתודולוגיית האיסוף בין המדינות המשתתפות בסקר. במחקר אחד שבו נבחנה הדרך שבה להט"בים מיוצגים (או לא מיוצגים) בבסיס הנתונים של ה-EU-SILC נמצא שיש ארבע שיטות של התייחסות לזוגות חד-מיניים: במדינה אחת כל הזוגות (ממוסדים ולא ממוסדים) נספרים, תוך הבחנה בין זוגות חד-מיניים והטרנסקסואליים; בארבע מדינות רק זוגות ממוסדים נספרים, תוך הבחנה בין זוגות חד-מיניים והטרנסקסואליים; בעשר מדינות כל הזוגות (ממוסדים ולא ממוסדים) נספרים, אך אין הבחנה בין חד-מיניים והטרנסקסואליים; ובשמונה מדינות זוגות חד-מיניים אינם נספרים כלל.

בחלק מהמדינות ההחלטה שלא להבחין בין זוגות חד-מיניים וזוגות הטרנסקסואליים נובעת מחשש לחשוף זוגות חד-מיניים, או מהטענה שנטיה מינית היא עניין פרטי, ולא קטגוריה סוציולוגית שיש לציין. חשוב להדגיש, שהאמור כאן מתייחס רק למאגר המידע של ה-EU-SILC. חלק מהמדינות שאינן אוספת מידע על זוגות חד-מיניים דרך סקר זה, אוספות אותו בדרכים אחרות, כגון מפקדי אוכלוסין כמפורט להלן.

מפקדי אוכלוסין הם מקור חשוב למידע על משקי בית. כאמור, מפקדי אוכלוסין אינם נוהגים לאסוף מידע על נטייה מינית או זהות מגדרית ישירות (דוגמאות ליוצאים מכלל זה הובאו לעיל). למרות זאת, חלק אינטגרלי של כל מפקד הוא **תיאור של כלל בני הבית** (על פי פרמטרים כגון גיל, מין, מצב משפחתי, ארץ מוצא, רקע אתני, דת, השכלה, תעסוקה ועוד) ו**פירוט היחס ביניהם** (בן זוג, בת זוג, ילד, אח, אחות ועוד). **בעקבות פירוט זה אפשר לזהות משקי בית חד-מיניים**, גם כאשר המשיבים אינם מתבקשים לדווח על עצם נטייתם המינית. **בחלק מן המפקדים הזיהוי של משקי בית חד-מיניים נעשה ישירות**, כלומר אופציית מענה הכוללת זוגיות חד-מינית, ובחלק מן המפקדים הזיהוי נעשה **בעקיפין**, כלומר הצלבה בין בני הזוג על פי מינם. **במדינות אחדות איסוף נתונים על משקי בית חד-מיניים, הן ישירות והן בעקיפין, ופרסומם הם חלק שגרתי של המפקד.** נתונים אלה עשויים לכלול גם מידע על מאפיינים נוספים של זוגות חד-מיניים, כגון שיעור הזוגות עם ילדים, תעסוקה, פיזור גיאוגרפי ועוד.

⁶⁰ הסקירה של הייצוג (או אי-ייצוג) של זוגות חד-מיניים ב-EU-SLIC מבוססת על:

Schönpflu, et. al., "If Queers were Counted: An Inquiry into European Socioeconomic Data on LGB(TI)QS", *Feminist Economics*, 24:4, 2018, pp. 10-21.

⁶¹ Eurostat, [European Union Statistics on Income and Living Conditions](#), accessed: November 4th 2020.

מפקד האוכלוסין
האמריקני מאפשר
לנדגם לדווח
במפורש אם הוא
בזוגיות
הטרנסקסואלית או
חד-מינית, בין אם
הזוגיות ממוסדת
בנישואין, ובין אם
לא.

החל משנת 2000 **לשכת המפקד בארצות הברית** מפרסמת נתונים על משקי בית חד-מיניים במדינה.⁶² **עד למפקד 2020 איסוף הנתונים נעשה בעקיפין**, כאשר שאלון המפקד הציג שתי אופציות מענה על זוגיות: בעל, אישה (husband, wife) או בן זוג, בת זוג לא נשוי (unmarried partner).⁶³ חישוב מספר משקי הבית הלהט"בים נעשה על בסיס הצלבת התשובות לשאלות הללו עם נתוני המין של המשיבים. אך סטטיסטיקאים בלשכה הגיעו למסקנה **שאיסוף המידע בצורה זו הביא להערכת יתר משמעותית** של מספר משקי הבית החד-מיניים, בעיקר בשל אי-הבנה וטעויות במילוי הטופס.⁶⁴ כדי לשפר את מהימנות הנתונים על משקי בית חד-מיניים **נוסח השאלה עודכן במפקד 2020**. כיום אפשר לבחור בין האופציות הבאות להגדרת היחס בין בני הזוג בבית:⁶⁵

- בעל, אישה, בן זוג או בת זוג (נשוי), הטרנסקסואלי (Opposite-sex husband, wife, spouse)
- בן זוג או בת זוג (לא נשוי), הטרנסקסואלי (Opposite-sex unmarried partner)
- בעל, אישה, בן זוג או בת זוג (נשוי), חד-מיני (Same-sex husband, wife, spouse)
- בן זוג או בת זוג (לא נשוי), חד-מיני (Same-sex unmarried partner)

חשוב להדגיש שבשאלה זו נאסף מידע על משקי בית חד-מיניים ישירות גם כאשר בני הזוג **לא מיסדו את הקשר ביניהם**. לעומת זאת, יש מפקדים שבהם האוספים מידע זה אך ורק על זוגות ממוסדים.⁶⁶

בקנדה, לקראת
מפקד 2021 הוחלט
לעבור משיטת איסוף
ישירה לשיטה עקיפה,
כלומר איסוף המידע
על ידי הצלבת מינם
של בני הזוג.

שלא כמו בארצות הברית, **בקנדה נעשה לאחרונה מעבר הפוך: מזיהוי ישיר לזיהוי עקיף**. בשנת 2001 החל המפקד הקנדי לספור גם זוגות חד-מיניים הידועים בציבור (common-law union); מאז שניתנה הכרה סטטוטורית בנישואין חד-מיניים בשנת 2005, **המפקד סופר גם זוגות חד-מיניים נישואים וגם ידועים בציבור**.⁶⁷ לצורך המפקד הקנדי, בדומה למפקדים אחרים המוצגים במסמך, ידועים בציבור מוגדרים כשני אנשים הגרים ביחד כזוג ללא נישואין,

⁶² US Census Bureau, Fertility and Family Statistics Branch, [Frequently Asked Questions about Same-Sex Couple Households](#), accessed: November 29th 2020.

⁶³ See, for example: US Census Bureau, [US Census 2010: Questionnaire](#), question 2 for persons 2–6, accessed: November 29th 2020.

⁶⁴ Rose M. Kreider and Benjamin Gurrentz, US Census Bureau, [Updates to Collection and Editing of Household Relationship Measures in the Current Population Survey](#), October 9th 2019.

⁶⁵ US Census Bureau, ["2020 Informational Questionnaire"](#), accessed: 2 November 2020. See question 3 for persons 2–6.

⁶⁶ Clara Cortina and Patrick Festy, [Identification of Same-Sex Couples and Families in Censuses, Registers and Surveys](#), Families and Societies Working Paper Series 8, 2014, pp. 11–12.

⁶⁷ Statistics Canada, [Census in Brief: Same-sex couples in Canada in 2016](#), accessed: November 2nd 2020.

בלי צורך ברישום כלשהו.⁶⁸ בשנים 2006–2016 (המפקד נערך אחת לחמש שנים) הוצגו בשאלון ארבע אפשרויות להגדרת טיב היחסים בין בני הזוג: נישואים (הטרנסקסואלי), נישואים (חד-מיני), ידועים בציבור (הטרנסקסואלי), וידועים בציבור (חד-מיני).⁶⁹ במילים אחרות, באותן שנים הזיהוי של משקי בית חד-מיניים נעשה ישירות. לקראת מפקד 2021 נוסח השאלון עודכן וההבחנה בין חד-מיני להטרנסקסואלי הוסרה, כך שיש כיום רק שתי אפשרויות למענה: נישואים או ידועים בציבור.⁷⁰ כלומר, מעתה הזיהוי של זוגות חד-מיניים (ככל שיעשה זיהוי כזה) נעשה בעקיפין. לא מצאנו הסבר לשינוי, אבל על פי הלשכה הקנדית לסטטיסטיקה, ניסוי שטח הראה שהוא לא ישפיע על איכות המידע הנאסף או על היכולת לנתח מידע על משקי בית חד-הטרנסקסואליים.⁷¹

גם בניו זילנד נעשה מעבר משיטה ישירה לשיטה עקיפה.⁷² במפקד של 2013 היו שתי אפשרויות מענה: אישה, בעל, בן זוג, ידועים בציבור (הטרנסקסואלי) או בן זוג, ידועים בציבור (חד-מיני). במפקד האחרון בשנת 2018 ניתנת רק אפשרות אחת: אישה, בעל, בת זוג, ידועים בציבור. על פי הלשכה הסטטיסטית בניו זילנד, השינוי נעשה כי משיבים התקשו למצוא את הקטגוריה המתאימה ומצאו את הנוסח כמכביר מילים. כמו כן, בין שני המפקדים ניו זילנד התחילה להכיר בנישואין חד-מיניים. מעניין לציין, שדוח בקרת איכות של הלשכה הסטטיסטית מצא שאיכות המידע על משקי בית חד-מיניים היתה "נמוכה מאד" ב-2018.⁷³ גם לאחר ניסיונות לתקן טעויות ולנכות דיווחים שגויים, שיעור משקי הבית החד-מיניים היה גבוה מן המצופה.⁷⁴ בהקשר זה נזכיר שגם בארצות הברית איסוף עקיף של נתונים על זוגות חד-מיניים הביא להערכת יתר, ובעקבות כך הוחלט לשנות לשיטה ישירה.

דוגמה נוספת למדינה האוספת בעקיפין נתונים על משקי בית חד-מיניים היא אוסטרליה. מאז 1996 המפקד האוסטרלי סופר משקי בית חד-מיניים, והשאלון כולל שתי אפשרויות מענה: אישה, בעל או ידועים בציבור.⁷⁵ מעניין לציין שהלשכה האוסטרלית לסטטיסטיקה נהגה להציג

⁶⁸ Regarding Canada, see: Statistics Canada, Dictionary: Census of Population, 2016, "[Common-law status](#)", accessed: November 30th 2020. Regarding Australia, for example: Australian Bureau of Statistics, [Census Dictionary, 2011](#), p. 229.

⁶⁹ See, for example: Statistics Canada, [Census 2A-2016](#), question 6, accessed: November 29th 2020.

⁷⁰ Statistics Canada, [2021 Census Fact Sheet: Updated Content for the 2021 Census of Population](#), accessed: November 29th 2020.

⁷¹ שם.

⁷² Stats NZ, [2018 Census: Design of Forms](#), February 2018, pp. 73-74.

⁷³ Stats NZ, [Families and Households in the 2018 Census: Data Sources, Family Coding, and Data Quality](#), 2020, p. 26.

⁷⁴ שם, עמ' 20, 24.

⁷⁵ Australian Bureau of Statistics, [Same-Sex Couples in Australia: 2016](#), "Relationship Reported," January 18th 2018, accessed: November 29th 2020.

בניו זילנד עברו ב-
2018 לשיטה עקיפה,
אך נמצא שהדבר
הביא להערכת יתר.
שיטה עקיפה נהוגה
גם באוסטרליה.

נתונים על זוגות חד-מיניים שדיווחו על עצמם כנשואים על ידי הצלבת מינם של בני הזוג, גם לפני שהמדינה הכירה בנישואים מעין אלה בשנת 2017. זוגות אלה דיווחו על עצמם כנשואים בין אם מיסדו את הקשר ביניהם בצורה כלשהי, או שפשוט ראו עצמם כנשואים.⁷⁶

באיטליה, זוגות חד-מיניים שמיסדו את הקשר ביניהם מדווחים על כך ישירות, אך מידע על זוגות שאינם ממוסדים אפשר לאסוף בעקיפין.

דוגמה אחרונה היא איטליה שבה יש מעין שיטת ביניים. באיטליה אין הכרה בנישואין חד-מיניים, אך מ-2016 יש לזוגות חד-מיניים אפשרות להירשם בברית זוגיות (civil union). בעקבות זאת, **בשאלון המפקד יש שתי אפשרות מענה לזוגות שמיסדו את היחסים ביניהם: בעל, אישה (לזוגות הטרוסקסואליים) ובברית זוגיות (לזוגות חד-מיניים), כלומר זיהוי ישיר. נוסף על כך, כבר מ-2011 יש אפשרות מענה נוספת של קוהביטציה זוגית ("מגורי יחד").**⁷⁷ מכאן, שעל ידי הצלבה של מינם של בני הזוג, **כלומר זיהוי עקיף**, אפשר גם לזהות זוגות חד-מיניים שלא מיסדו את היחסים.

4. סטטיסטיקה רשמית של הלהט"בים בישראל

הלמ"ס אינה אוספת או מפרסמת מידע מובחן על הקהילה הגאה.

ככלל, גופים סטטיסטיים ומחקריים ממשלתיים בישראל אינם אוספים מידע מובחן על אוכלוסיית הלהט"ב, ובכלל זה משקי בית חד-מיניים, לא ישירות ולא בעקיפין.

גוף הסטטיסטיקה הרשמי של מדינת ישראל הוא הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. לפי פקודת הסטטיסטיקה [נוסח חדש], תשל"ב-1972, כל אדם שמותר לפי הפקודה לדרוש ממנו פרטים, לשם מפקד או סטטיסטיקה אחרת, חייב, אם נדרש לכך מאת הסטטיסטיקן או עובד מוסמך, למלא ולספק, לפי מיטב ידיעתו, את הפרטים שבכל שאלון לפי ההוראות המצורפות אליו או הנוגעות לו.⁷⁸ עוד נקבע בפקודה, כי אדם חייב לענות, לפי מיטב ידיעתו ואמונתו, על כל שאלה שישאל אותו הסטטיסטיקן או עובד מוסמך, ובלבד שהמידע דרוש לסטטיסטיקה שאיסופה הותר לפי פקודה זו.⁷⁹

המדיניות של הלמ"ס היא שלא לשאול שאלות ביחס לנטייתו המינית של המשיב או לזהות המגדרית שלו בפועל. מדיניות זו תקפה גם על סקרים העוסקים בנושאים הקשורים ישירות לקהילה הגאה, כמו הסקר החברתי. בסקר זה, לדוגמה, הנדגמים נשאלים האם הם "חשו

⁷⁶ Australian Bureau of Statistics, [Same-Sex Couples in Australia: 2016](#), "Relationship Reported," January 18th 2018, accessed: November 29th 2020.

גם לפני שהממשלה בפדרלית באוסטרליה אפשרה נישואין חד-מיניים, טריטוריות מסוימות אפשרו להם הסדרים אחרים גם ברית זוגיות (civil union) וכדומה.

⁷⁷ אנטוניה סיקרסי, רכזת, הלשכה האיטלקית לסטטיסטיקה, תשובה על פנייה של המרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 20 בנובמבר 2020. ראו: הלשכה האיטלקית לסטטיסטיקה, [שאלון מפקד 2019](#), "שאלון אישי", 1-4, כניסה: 29 בנובמבר 2020.

⁷⁸ סעיף 11 [לפקודת הסטטיסטיקה \[נוסח חדש\]](#), תשל"ב-1972.

⁷⁹ שם, סעיף 13.

אפליה בגלל נטייתם המינית".⁸⁰ עם זאת, הם אינם נשאלים על עצם נטייתם כחלק משאלות הזהות של הסקר, הכוללות פרמטרים כגון ארץ לידה (של המשיב ושל הוריו), מצב משפחתי, מצב תעסוקתי ועוד. לכן, אי-אפשר להשוות את רמת תחושת ההפליה בין קבוצות שונות או את גודלן היחסי באוכלוסייה. גם במפקד האוכלוסין הישראלי אין התייחסות לנטייה מינית או זהות מגדרית.

מדיניות הלהט"ב של
 לשאול על נטייה
 מינית נובעת בין
 היתר מהקושי לבנות
 מדגם מייצג ומחוסר
 פרטיות בזמן מילוי
 השאלון. לצד אלו,
 נציגי הלהט"ב גם ציינו
 את החשש לפגוע
 בשיעורי ההיענות
 לסקרים וכן חשש
 לפגוע ברגשות
 עובדים, בעיקר
 חרדים וערבים,
 בצורה שעלולה
 לפגוע ביכולת של
 הלהט"ב לערוך סקרים
 אחרים.

על פי תשובות הלהט"ב למרכז המחקר והמידע של הכנסת, מדיניות זו שלא לאסוף מידע על נטייה מינית נובעת ממספר חסמים מתודולוגיים ופרקטיים.⁸¹ בתשובת הלהט"ב נמסר, כי בהקשר לסקרים העוסקים בנושאים חברתיים ואישיים, המכשול המרכזי הוא מתודולוגי: להט"בים הם קבוצה קטנה יחסית, כך שלא יהיה במדגם ייצוג מהימן אשר יאפשר ניתוח של התוצאות. כמו כן, לרוב אנשים עונים על סקרים אלה ליד בני ביתם, דבר העשוי להביא לדיווח לא אמין בנושא אינטימי זה. נוסף על כך, ברמה הפרקטית, חוקרי הלהט"ב חוששים ששילוב שאלה על נטייה מינית תפגע בשיעורי ההיענות לסקר. לפי הלהט"ב, לא רק שהתייחסות לנושא עשויה לגרום לאנשים בקהילות מסוימות לא לענות על שאר הסקר, אלא שהיא עשויה גם לייצור אנטגוניזם כלפי הלשכה בקרב אותן קהילות ולפגוע בנכונות שלהן לשתף פעולה בעתיד. נוסף על כך, נציגי הלהט"ב הביעו דאגה ששאלה על נטייה מינית עלולה לפגוע ברגשות עובדים המבצעים את הסקר, בעיקר אלו מקרב האוכלוסייה החרדית והערבית. בכך היא גם עשויה לפגוע ביכולת של הלשכה לקיים סקרים אחרים בתוך חברות אלה. עם זאת, נציגי הלשכה ביקשו להדגיש שאין בכך כדי לפגוע בלגיטימיות של הקהילה הגאה או בערך של מידע סטטיסטי עליה.

מהסקירה על איסוף נתונים על נטייה מינית בפרק השני של מסמך זה אפשר ללמוד שגם מדינות אחרות התמודדו עם חסמים דומים. לכל הדעות שיעורם הקטן יחסית של להט"בים באוכלוסייה הוא אתגר מתודולוגי לא פשוט. אך, כפי שראינו, מדינות שונות בכל זאת ראו לנכון להכניס שאלה על נטייה מינית במגוון סקרים והפיקו נתונים שהן תופסות כמהימנים. לדוגמה, גם בנוורבגיה – שבה אחרי ניסוי פיילוט הוחלט שלא להוסיף שאלה קבועה על נטייה מינית לסקר תנאי המחיה בגלל בעיית המדגם – הודגש שפסילת השאלה נובעת מכך שהסקר נועד לבדוק את המתאם בין משתנים שונים ובין תנאי מחיה, דבר שלא אפשר היה לעשות בסופו של דבר על המשתנה של נטייה מינית. לעומת זאת, בסקר בעל אוריינטציה אחרת – גישות כלפי הקהילה הגאה – הממשלה הנורבגית מצאה את הדרך להעריך את גודל אוכלוסיית הלהט"ב.

כפי שהערנו במבוא, החשש להדלפת מידע עלול להיות חסם בפני איסוף מידע על הקהילה הגאה. לכן, בהקשר הזה ראוי להעיר שסקרים של הלהט"ב כמו הסקר החברתי אינם

⁸⁰ הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, "שאלון סקר חברתי 2020: העידן הדיגיטלי", לא צוין תאריך, עמ' 84.

⁸¹ ערן רופאלידיס, מנהל אגף דוברות, תקשורת, והסברה, לשכת הסטטיסטיקה הלאומי, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 18 בנובמבר 2020.

אנונימיים, אלא הנדגם מתבקש למסור שם ומספר זהות. על אף שבלשכה לא הזכירו זאת במפורש, עובדה זו עשויה לפגוע ביכולת להגיע למדגם מייצג של הקהילה הגאה בסקרים אלה.

מדינות אחרות ערות גם לכך שחוסר פרטיות בזמן מילוי השאלון עלול לפגוע במהימנות התשובות בנושא נטייה מינית, כפי שציינו גם בלמ"ס. למשל, לפי ה-OECD בסקרים שבהם הנדגם עונה בצורה פרטית ואישית המידע ככל הנראה איכותי יותר. בהקשר זה **נכון לציין, שסקרים אחרים של הלהט"ס כוללים שאלות על נושאים שאינם בהכרח פחות רגישים או אינטימיים מנטייה מינית**. דוגמה בולטת היא **סקר בטחון אישי**, העוסק בהיפגעות מעבריינות בישראל. בין היתר, **הנדגמים מתבקשים לדווח אם הם או ילדיהם נפגעו מעבירות מין**, כולל שאלות מפורטות על זהות התוקף, הנזקים שנגרמו ועוד.⁸² נוכח רגישות הדברים **סקר זה נערך באמצעות האינטרנט ובאופן אישי ובלתי אמצעי**, לא כמו סקרים אחרים הנערכים פרונטלית מול מראיין, ולעיתים בנוכחות יתר בני הבית.⁸³ עוד, **ההשתתפות בסקר ביטחון אישי היא וולונטרית** ולא חלה עליה חובת השבה כמו בסקרים אחרים. הודות לשני המאפיינים האלה (מקוונות ווולונטריות) הלהט"ס מצליחה להתייחס לנושאים רגישים, להתגבר על החשש מדיווחים לא אמיתיים, ולצמצם את פוטנציאל הפגיעה ברגשות הנדגמים או עובדי הלשכה. כאמור בחלק 2, יש מדינות, כמו ארצות הברית, שבהן שאלה על נטייה מינית היא חלק ממסקרים מקבילים, בשל המתאם האפשרי בין נטייה מינית לבין היפגעות מעבירות.

כשם שהלהט"ס אינה שואלת שאלות על נטייה מינית בסקרים כמו הסקר החברתי או סקר ביטחון אישי, גם **במפקד האוכלוסין הישראלי אין שאלה על נטייה מינית**. נציגי הלהט"ס ציינו שהנושא נדון בפורומים בינלאומיים ובהתייעצויות שונות אשר הביאו למסקנה שאי-אפשר לכלול שאלות אלה במפקד בעיקר בשל רגישות הנושא.⁸⁴ מעבר לכך, בלמ"ס העירו שעל שאלון המפקד עונה נציג אחד ממשק הבית בשם כל בני הבית, דבר אשר עשוי לפגוע במהימנות התשובות על שאלות אינטימיות כמו נטייה מינית. כמו כן, הם הדגישו שבמפקדים (בניגוד לסקרים מדגמיים מסוימים) נמנעים משאלות סובייקטיביות הכרוכות בתפיסה אישית. כפי שהוצג בחלק 1, גם במפקדים שעורכות מדינות אחרות בעולם נדיר למצוא שאלות ישירה על נטייה מינית.

נציין, כי כבר ב-2016 **האגודה למען הלהט"ב ביקשה להכניס שאלות אופציונליות על נטייה מינית וזהות מגדרית לשאלוני הלהט"ס**.⁸⁵ כאמור, הלשכה החליטה שלא לעשות זאת נוכח השיקולים הנזכרים כאן.

⁸² הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, [שאלון סקר בטחון אישי](#), לא צוין תאריך, עמ' 18-14.

⁸³ שם, [מכתב פנייה: סקר בטחון אישי 2019](#), לא צוין תאריך, כניסה: 20 בנובמבר 2020.

⁸⁴ ערן רופאלידיס, מנהל אגף דוברות, תקשורת, והסברה, לשכת הסטטיסטיקן הלאומי, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, מכתב, 1 בנובמבר 2020.

⁸⁵ האגודה למען הלהט"ב, [מפת דרכים לזכויות להט"ב: תכנית העבודה של הקהילה הגאה מול הכנסת והממשלה](#), יוני 2020, עמ' 35-34.

בסקר בטחון אישי של הלהט"ס יש שאלות ישירות על נושאים רגישים, כמו היפגעות מעבירות מין. הלהט"ס עורכת סקר זה באינטרנט באופן אישי, וולונטרי ובלתי אמצעי.

כמו ברוב העולם, אין במפקד האוכלוסין בישראל שאלה ישירה על נטייה מינית או על היות המשיב בזוגיות הטרוסקסואלית או חד-מינית.

נציגי קהילת הלהט"ב ביקשו בעבר כי הלהט"ס תכלול בסקריה שאלות על נטייה מינית וזהות מגדרית.

אשר לבחינת משקי בית חד-מיניים, הסקרים של הלהט"ס אינם מבקשים מהנדגמים לדווח ישירות אם הם בזוגיות הטרוסקסואלית או חד-מינית. הדבר נכון גם בקשר לסקר משקי בית בישראל וגם לסקר החברתי, הכולל שאלות שעניינן גם בפירוט היחסים בין בני הבית. גם במפקדי האוכלוסין שנערכו בעבר ובזה שעומד להיערך בשנת 2021 אין שאלה ישירה על טיב הזוגיות.⁸⁶ במקום זה, בשלושתם אפשרות המענה היחידה בעניין הקרבה בין בני הזוג בבית היא: בן זוג או בת זוג.⁸⁷

עם זאת, התיאור של משק הבית בסקרים מאפשר לזהות בעקיפין משקי בית חד-מיניים, כפי שהודגם בחלק 3. מרכז המחקר והמידע של הכנסת פנה ללשכה המרכזית לסטטיסטיקה כדי לבדוק אם באמצעות עיבוד מיוחד אפשר לקבל מידע מובחן על משקי בית חד-מיניים בישראל. נציגי הלהט"ס אישרו שאפשר לערוך עיבוד כזה מבחינה טכנית, אך הם מסרו כי האומדן המתקבל נמצא נמוך משמעותית מההערכות הקיימות על היקף משקי הבית החד-מיניים, ולכן אי-אפשר לפרסמו.⁸⁸ יודגש, שמדובר על הערכות מחוץ ללהט"ס, מאחר שהלשכה אינה אוספת בעצמה מידע זה, כפי שהוסבר לעיל.⁸⁹

נציגי הלהט"ס אף ציינו שאפשר להפיק נתונים על מספר הזוגות החד-מיניים שנישאו בחו"ל וביקשו להירשם במרשם האוכלוסין, וגם נתונים על רישום ילדים של זוגות חד-מיניים. הם הדגישו שגם במקרים אלה האומדנים מוטים כלפי מטה.⁹⁰

מעבר לנתונים שהלהט"ס אוספת, יש מקורות נוספים של גופים רשמיים שמהם אפשר להפיק נתונים חלקיים על אודות הקהילה הגאה בישראל, ומוצגים כאן אחדים מהם. המקור האפשרי הראשון לנתונים על משקי בית חד-מיניים עם ילדים הוא ממערכת רישום אנשי הקשר של משרד החינוך. אנשי הקשר מוגדרים לפי יחס הקרבה לתלמיד (אב, אם, אח, אחות, סב, סבתא, דוד, דודה, אומן, אומנת, בן זוג או בת זוג של ההורה, אחר).⁹¹ פנינו למשרד החינוך בבקשה לקבל נתונים על מספר התלמידים הרשומים כילדים במשפחות חד-מיניות. ממשרד החינוך נמסר כי מערכת רישום זו מאפשרת זיהוי של משקי בית חד-מיניים – שכן היא מאפשרת הגדרה של שני אבות או של שתי אימהות – אך היות שבפועל מערכת הרישום מנוהלת על ידי כל בית

⁸⁶ האגודה למען הלהט"ב, [מפת דרכים לזכויות להט"ב: תכנית העבודה של הקהילה הגאה מול הכנסת והממשלה](#), יוני 2020, עמ' 35–34.

⁸⁷ הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, [שאלון מפקד 2008](#), שאלה 2, גישה: 30 בנובמבר 2020; שם, [שאלון סקר משקי הבית בישראל: 2018](#), שאלה 1.140, כניסה: 30 בנובמבר 2020, שם, [שאלון הסקר החברתי](#), שאלה 1.70, כניסה: 30 בנובמבר 2020.

⁸⁸ שם.

⁸⁹ שם, שיחת טלפון, 16 בנובמבר 2020.

⁹⁰ ערן רופאלידיס, מנהל אגף דוברות, תקשורת, והסברה, לשכת הסטטיסטיקן הלאומי, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, מכתב, 1 בנובמבר 2020.

⁹¹ עדן יאיר, רכזת לשכה ב', משרד החינוך, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 2 בנובמבר 2020.

מהלהט"ס נמסר
שעקרונית אפשר
להוציא בצורה
עקיפה נתונים על
משקי בית חד-
מיניים, אך האומדן
נמוך משמעותית
מההערכות לגבי
גודל אוכלוסייה זו,
ולכן אי-אפשר
לפרסמו.

ספר בנפרד ולא דווקא בצורה אחידה, אין כיום אפשרות להפיק מספרים מהימנים על משקי בית חד-מיניים – לא ברמה האזורית ולא ברמה הארצית.⁹²

למרות שהלמ"ס אינה אוספת או מפרסמת סטטיסטיקה מובחנת על אוכלוסיית הלהט"ב בישראל, רשויות אחדות של המדינה היו מעורבות בסקרים אשר עסקו בנושא, לרוב כאלה אשר התמקדו בתחום מסוים. לדוגמה, בשנת 2016 חוקר ממשד הבריאות ערך מחקר שמטרתו הייתה להעריך את גודלן של קבוצות סיכון ל-HIV ומחלות מין נוספות בישראל, באמצעות סקר מדגמי על נטייה מינית ופעילות מינית של יהודים בני 18–44.⁹³ לדבריו, הערכה זו חיונית כדי להקצות משאבים ושירותים ראויים לקבוצה זו.⁹⁴ עם זאת, יש לשים לב שהמדגם בסקר היה מצומצם ולא כלל לא-יהודים, יהודים דתיים, או אנשים שלא קיימו יחסי מין בעבר.⁹⁵

נוסף על כך, כאמור, ישראל השתתפה בעבר בסקר ה-ESS ועשויה להשתתף בו שוב בעתיד. כפי שנאמר לעיל, שאלות הסקר מאפשרות, גם אם חלקית ובעקיפין, להעריך את גודל אוכלוסיית הלהט"ב בארץ, אם כי בפועל התוצאות לא אפשרו זאת עד כה.

האגודה למען הלהט"ב בישראל יחד עם עיריית גבעתיים ערכו לאחרונה סקר שנועד למפות את צורכי הקהילה הגאה בעיר.⁹⁶ האגודה אף מעורבת בעריכת סקרים דומים בערים אחרות, בעיקר במרכז הארץ.⁹⁷ עם זאת, סקרים אלה מופצים בעיקר בקרב חברי הקהילה הגאה ובני משפחותיהם, ומבחינה מתודולוגית אינם בנויים בדרך המאפשרת להעריך את גודל אוכלוסיית הלהט"ב באותן ערים, אלא רק מיקוד במאפייניה.

⁹² עדן יאיר, רכזת לשכה ב', משרד החינוך, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 2 בנובמבר 2020.

⁹³ Zohar Mor and Udi Davidovich, "[Sexual Orientation and Behavior of Adult Jews in Israel and the Association With Risk Behavior](#)", Archives of Sexual Behavior, 45, 2016, pp. 1563–1571.

⁹⁴ שם, עמ' 1563.

⁹⁵ שם, עמ' 1564. ליתר דיוק הסקר לא כלל במדגם יהודים אורתודוקסים – לא ברור אם הכוונה לדתיים וחרדים כאחד או רק לחרדים.

⁹⁶ אור-לי ניב, סגנית ראש עיריית גבעתיים, שיחת טלפון, 26 באוקטובר 2020.

⁹⁷ רוני אוסטרר, סמנכ"לית, האגודה למען הלהט"ב, שיחת טלפון, 27 באוקטובר 2020.